

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Гайдай Анна Григорівна

УДК 330.322:656.13:005.33

**ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ АВТОТРАНСПОРТНИХ
ПІДПРИЄМСТВ В КОНКУРЕНТНОМУ СЕРЕДОВИЩІ**

08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Київ – 2021

Дисертацією є рукопис

Робота виконана на кафедрі економіки Національного транспортного університету Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат економічних наук, професор
Козак Людмила Степанівна,
Національний транспортний університет
Міністерства освіти і науки України,
завідувач кафедри економіки.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Яновська Вікторія Петрівна,
Державний університет інфраструктури та
технологій Міністерства освіти і науки України,
завідувач кафедри економіки, маркетингу
та бізнес-адміністрування

доктор економічних наук, доцент
Вовк Ольга Миколаївна,
Національний авіаційний університет
Міністерства освіти і науки України,
професор кафедри економіки повітряного транспорту

Захист відбудеться «21» грудня 2021 року о 14:00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.059.04 у Національному транспортному університеті Міністерства освіти і науки України за адресою: 01010, м. Київ, вул. М.Омеляновича-Павленка, 1, зала засідань (ауд.333).

З дисертацією можна ознайомитись у науковій бібліотеці Національного транспортного університету за адресою: 01103, м. Київ, вул. Бойчука, 42.

Автореферат розіслано «19» листопада 2021 року.

В.о. вченого секретаря
спеціалізованої вченої ради,
доктор економічних наук, професор

Антоніна БАЗИЛЮК

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. На сучасному етапі розвитку економіки України особливо важливого значення набуває активізація інвестиційної діяльності підприємств, без якої здійснення прогресивних зрушень, підвищення конкурентоспроможності та загалом забезпечення сталого соціально-економічного розвитку держави неможливі. Ефективність діяльності підприємств в довгостроковій перспективі в сучасних умовах значною мірою визначається рівнем їх інвестиційної активності.

Ефективне функціонування транспортної системи та приєднання її до європейської і світової транспортних мереж сприяє вирішенню найважливіших завдань сьогодення та дає змогу збільшити обсяги міжнародних перевезень. В сучасних умовах стратегія автотранспортних підприємств у сфері інвестиційної діяльності набуває особливої актуальності і важливості як в теоретичному, так і практичному аспектах. Насамперед, це зумовлено потребою в оновленні основних засобів автотранспортних підприємств через значну їх фізичну і моральну зношеність, необхідністю переходу до сучасних технологій та зростанням попиту на якісно нові транспортні послуги. Дослідженню теоретичних і практичних аспектів формування інвестиційної стратегії присвячені праці багатьох українських та зарубіжних вчених, серед яких Г.Александр, М.Альберт, Б.Альстренд, І.Д.Анікіна, І.О.Бланк, Н.І.Богомолова, Л.М.Борщ, К.Т.Бясов, О.М.Вовк, О.Д.Вовчак, Л.Дж.Гітман, А.П.Гречан, М.Д.Джонк, О.М.Ложачевська, П.Массе, М.Мескон, Г.Мінцберг, А.А.Пересада, М.Е.Портер, Ю.М.Правик, Р.Румельт, Н.Ф.Самсонов, Л.С.Селіверстова, А.Дж.Стрікланд, А.А.Томпсон, Ф.Хедоурі, Д.М.Черваньов, Н.А.Череп, У.Шарп, В.Г. Шинкаренко, В.П.Яновська та ін. Науковий доробок цих дослідників, безперечно, має суттєве значення, проте деякі аспекти досліджень відносно формування інвестиційних стратегій підприємств, що функціонують у конкурентному середовищі, з урахуванням галузевих особливостей їх діяльності залишаються поза увагою науковців. В той же час теоретичне обґрунтування місця, ролі та вибору інвестиційних стратегій підприємств залишаються предметом наукових дискусій.

Актуальність, практична значущість і недостатня розробленість методичних і практичних аспектів формування інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств в конкурентному середовищі обумовили вибір теми дисертації, визначили її предмет, об'єкт, мету та завдання дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до планів науково-дослідних робіт кафедри «Економіка» Національного транспортного університету за темами: «Ринкові відносини і підприємництво» (номер державної реєстрації 0112U008411, 2011-2015рр.) – автором досліджено основні види інвестиційних стратегій, особливості їх

застосування автотранспортними підприємствами; «Економічний розвиток і підприємництво в Україні» (номер державної реєстрації 0112U008411, 2016 р.) – автором досліджено основні підходи до формування інвестиційної стратегії підприємства в конкурентному середовищі; «Економічний розвиток і підприємництво в Україні» (номер державної реєстрації 0117U000126, 2017-2021рр.) - автором здійснено теоретичне обґрунтування практичних рекомендацій щодо формування інвестиційної стратегії, а саме розроблено науково-методичні положення її формування автотранспортними підприємствами в конкурентному середовищі.

Метою дисертаційної роботи є розвиток теоретичних засад, розробка науково-методичного інструментарію та практичних рекомендацій щодо формування інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств в конкурентному середовищі.

Відповідно до поставленої мети дослідження у роботі визначено та вирішено такі **завдання**:

- дослідити економічну сутність інвестиційної стратегії підприємства, її значення в конкурентному середовищі та розвинути понятійно-категоріальний апарат;

- провести аналіз сучасного стану, тенденцій розвитку автотранспортних підприємств та їх інвестиційної привабливості;

- узагальнити та систематизувати цілі інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств на різних ієрархічних рівнях;

- удосконалити науково-методичне забезпечення процесу формування інвестиційної стратегії в конкурентному середовищі;

- узагальнити принципи формування інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств та обґрунтувати їх класифікацію;

- розробити модель формування інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств в умовах посилення конкурентної боротьби;

- сформулювати науково-методичні засади та розробити інструментарій оцінювання інвестиційної стратегії автотранспортного підприємства.

Об'єктом дослідження є процес формування інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств.

Предметом дослідження виступають теоретичні, методичні та практичні аспекти формування інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств в конкурентному середовищі.

Методи дослідження. Теоретико-методологічну основу дисертаційної роботи складають загальнонаукові і спеціальні методи, використання яких зумовлено метою і завданнями дослідження. Найбільш вагомі теоретичні і прикладні розробки базуються на використанні таких методів: монографічного (при опрацюванні наукових робіт із питань формування інвестиційної стратегії підприємств);

абстрактно-логічного (при узагальненні та формуванні висновків); прийомах відносних величин (при визначенні вагових коефіцієнтів впливу факторів), порівняльного та структурно-логічного аналізу (при дослідженні існуючих теоретико-методологічних підходів до оцінювання інвестиційної стратегії), статистичного методу (при розрахунку рівня ризику), експертного методу (при визначення ймовірності настання певних подій, при оцінці факторів впливу), анкетування, (для апробації запропонованих у дисертації теоретичних і методичних положень), PEST-аналізу (при розрахунку впливу факторів макросередовища на якість інвестиційної стратегії).

Інформаційною базою для проведення дослідження послуговували чинні законодавчі та нормативно-правові акти у сфері регулювання інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання, матеріали Державної служби статистики України, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених-економістів, спеціальна економічна література, матеріали наукових конференцій, матеріали періодичних видань, ресурси мережі Інтернет, дані бухгалтерського обліку, фінансової та статистичної звітності автотранспортних підприємств. Математичні розрахунки виконувалися за допомогою комп'ютерних програм Microsoft Excel.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у теоретичному обґрунтуванні і удосконаленні науково-методичних підходів та практичних рекомендацій щодо формування інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств в конкурентному середовищі.

Основні результати, які характеризують новизну дослідження й особистий внесок автора, полягають у наступному:

удосконалено:

- науково-методичне забезпечення процесу формування інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств в конкурентному середовищі на основі комплексного підходу, що дозволяє узагальнити та поєднати сукупність цілей, суб'єктів, об'єктів, принципів, інструментів та методів, спрямованих на формування інвестиційної стратегії для підвищення конкурентоспроможності автотранспортних підприємств на ринку транспортних послуг;

- класифікацію принципів формування інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств, в якій, на відміну від існуючих, виділено три групи: базові принципи, які є загальними для всіх суб'єктів економічної системи (принципи науковості, комплексності, системності, економічної обґрунтованості, узгодженості, об'єктивності, розвитку, реалізованості); специфічні принципи, які враховують організаційно-економічні умови здійснення інвестиційної діяльності (принципи інноваційності, синергізму, відповідності, збалансованості джерел інвестицій, відповідальності, адаптивності, екологічності, маневреності); та принципи економічної доцільності (ефективності, окупності, прибутковості, мінімізації ризику, посилення конкурентоспроможності);

- систему цілей інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств що, на відміну від існуючих підходів, враховує цілі різних рівнів: на мікрорівні – приріст прибутку від інвестованих ресурсів внаслідок забезпечення стійких конкурентних переваг; на мезорівні – реалізацію економічних інтересів всіх суб'єктів інвестиційної діяльності в бізнес-середовищі; на макрорівні – кількісний і якісний приріст капіталу, ефективне використання інвестиційних ресурсів, створення і підтримку сприятливого інвестиційного клімату, що визначає стратегічні орієнтири підприємств;

- науково-практичний підхід до оцінювання інвестиційної стратегії автотранспортного підприємства із застосуванням інтегрального показника оцінки якості інвестиційної стратегії, який враховує ефективність інвестиційної стратегії, рівень інвестиційних ризиків, вплив факторів бізнес-середовища, що дозволяє визначати пріоритетність напрямів інвестиційного розвитку підприємства;

набуло подальшого розвитку:

- понятійно-категоріальний апарат у частині уточнення трактування понять: «інвестиційна стратегія автотранспортного підприємства», як деталізований за напрямками і строками, обґрунтований довгостроковий адаптований план інвестування автотранспортного підприємства, що визначає цілі, напрями, форми; оптимізує структуру інвестиційних ресурсів; оцінює і реалізує інвестиційні можливості та моделює перспективну інвестиційну позицію, забезпечуючи найбільш ефективні шляхи її досягнення в конкурентному середовищі; та «якість інвестиційної стратегії» як оціночна характеристика інвестиційної стратегії, яка залежить від певних параметрів: ефективності, рівня ризику, а також впливу факторів макро-, мезо- та мікросередовища; кожен з показників якої має інтегральне походження, тобто залежність від відповідних одиничних параметрів;

- концептуальна модель формування інвестиційної стратегії автотранспортного підприємства, яка, на відміну від існуючих, об'єднує всі необхідні елементи теоретичного підґрунтя (мету, об'єкт, предмет, наукову платформу, принципи) та науково-методичного підґрунтя (підходи, методи, критерії); фактори впливу макро-, мезо- та мікрорівня, етапи, складові для визначення типу стратегії. Використання моделі надає можливість побудувати ефективну інвестиційну стратегію підприємства;

- методичний підхід щодо формування інвестиційної стратегії автотранспортного підприємства, який базується на запропонованій послідовності побудови стратегії, що враховує всі компоненти організаційного процесу її розробки та специфіку діяльності підприємств автомобільного транспорту в конкурентному середовищі.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що основні положення дисертаційної роботи доведено до рівня методичних розробок та

практичних рекомендацій, які спрямовано на формування інвестиційної стратегії та створення механізму її імплементації автотранспортними підприємствами з метою забезпечення стійкого положення на конкурентному ринку транспортних послуг та сприяння економічному розвитку в стратегічній перспективі. Наукові результати дисертаційної роботи знайшли своє практичне застосування на автотранспортних підприємствах України, зокрема на: ПАТ «Київська виробнича компанія «РАПІД» (акт впровадження №016/01 від 6.09.2021 р.), ТОВ «ГОНТА ТРАНС-СЕРВІС» (акт впровадження №05/011 від 28.08.2021р.).

Теоретичні та практичні результати дисертаційної роботи впроваджено в навчальний процес Національного транспортного університету при підготовці та під час викладання дисциплін «Інвестування», «Капітал підприємства», «Економіка підприємства», «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків (акт впровадження №2222/05 від 01.10.2021р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій запропоновано авторський підхід до формування та оцінювання інвестиційної стратегії підприємства в конкурентному середовищі на ринку автотранспортних послуг. З наукових праць, опублікованих в співавторстві, в роботі використано тільки ті ідеї і пропозиції, які є результатом особистої роботи здобувача.

Апробація результатів дисертації. Теоретичні положення, висновки, практичні розробки дисертації доповідалися і обговорювалися на науково-практичних та міжнародних конференціях: LXVII - LXXVII наукових конференціях професорсько-викладацького складу, аспірантів, студентів та співробітників відокремлених структурних підрозділів Національного транспортного університету (Київ, 2011 - 2021 рр.); Всеукраїнській науково-практичній конференції викладачів та студентів (Сімферополь, 2011р.); V Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні кризові явища в економіці і проблеми облікового, контрольного і аналітичного забезпечення управління підприємством» (Луцьк, 2012 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні проблеми інвестиційної діяльності в Україні» (Київ, 2013 р.); 15-й Міжнародній науково-практичній конференції «Ринок послуг комплексних транспортних систем та прикладні проблеми логістики» (Київ, 2013 р.); 15-й міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми сучасних наук» (Перемішль, 2019 р.); Міжнародній науковій конференції «Пандемія COVID-19: криза чи нові можливості розвитку» (Київ, 2021 р.).

Публікації. Основні результати дослідження опубліковано у 33 наукових працях, у тому числі: 17 статей (в т.ч. 15 – у наукових фахових виданнях України, 2 – у науково-практичних виданнях інших держав (Польща)), а також 16 публікацій апробаційного характеру. Загальний обсяг наукових праць 8,75 друк. арк., з яких 7,56 друк. арк. належать особисто автору.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг дисертації становить 260 сторінок друкованого тексту, з них 173 сторінки основного тексту. Дисертаційна робота містить 34 рисунки (з них 4 на окремих сторінках) і 29 таблиць (з них 1 на окремій сторінці). Список використаних джерел налічує 186 найменувань, розміщений на 21 сторінці.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертаційної роботи, сформульовано мету й завдання, об'єкт та предмет дослідження, висвітлено наукову новизну й практичну цінність отриманих результатів, надано інформацію щодо особистого внеску здобувача та апробацію результатів, наведено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

У першому розділі «**Теоретичні засади формування інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств**» узагальнено існуючі підходи до визначення понять: «інвестиції», «інвестиційна діяльність», «інвестиційна стратегія». Досліджено економічну сутність інвестиційної стратегії підприємства, її значення в конкурентному середовищі та удосконалено понятійно-категоріальний апарат. Систематизовано основні види інвестиційних стратегій автотранспортних підприємств та удосконалено їх класифікацію. Проаналізовано зарубіжний досвід реалізації державної інвестиційної політики та виділено можливості його адаптації до умов вітчизняних підприємств.

Дослідження та поглиблений аналіз наукових підходів вітчизняних і зарубіжних вчених до визначення категорії «інвестиційна стратегія» дозволили виокремити основні характеристики цієї категорії із врахуванням специфіки діяльності підприємств транспортної галузі і запропонувати наступне трактування поняття «інвестиційна стратегія автотранспортного підприємства»: як деталізований за напрямками і строками, обґрунтований довгостроковий адаптований план інвестування автотранспортного підприємства, що визначає цілі, напрями, форми; оптимізує структуру інвестиційних ресурсів; оцінює і реалізує інвестиційні можливості та моделює перспективну інвестиційну позицію, забезпечуючи найбільш ефективні шляхи її досягнення в конкурентному середовищі.

Порівняльний аналіз класифікаційних ознак інвестиційних стратегій, які враховуються у дослідженнях вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, дозволив систематизувати та доповнити класифікацію інвестиційних стратегій, врахувавши таку ознаку як «обсяги та джерела фінансування інвестицій», в межах якої запропоновано виокремлювати такі її види: агресивного фінансування; помірного фінансування та консервативного фінансування.

В роботі проаналізовано особливості державної інвестиційної політики в ряді зарубіжних країн. Досвід ефективної державної політики, який свідчить про активну роль держави у цільовому фінансуванні пріоритетних напрямів розвитку економіки країн за рахунок як бюджетних коштів, так і інших джерел, створенні системи довгострокового фінансування економіки, може бути врахований в умовах національної економіки.

У другому розділі **«Науково-методичне забезпечення формування інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств в конкурентному середовищі»** досліджено тенденції розвитку та результати інвестиційної діяльності автотранспортних підприємств, проведено оцінку їх інвестиційної привабливості, узагальнено особливості та передумови формування інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств в конкурентному середовищі. Запропоновано концептуальну модель формування інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств. Досліджено роль державного регулювання інвестиційної діяльності у активізації інвестиційних процесів автотранспортних підприємств.

Проведений ретроспективний аналіз тенденцій розвитку транспортної галузі України та результатів інвестиційної діяльності автотранспортних підприємств у 2011-2020 роках виявив наступні особливості: протягом останніх років спостерігається зростання обсягів вантажних перевезень автомобільним транспортом поряд із постійним зменшенням загальних вантажних перевезень. Питома вага капітальних інвестицій в транспортну галузь України має також негативну тенденцію протягом десяти останніх років. У 2020 році також спостерігається суттєве зменшення капітальних інвестицій у вантажний автомобільний транспорт через карантинні обмеження, що призвело до уповільнення економічного зростання в Україні.

Проведені дослідження показали, що політика України у сфері регулювання ринку автотранспортних послуг не повністю визначена, має дещо хаотичний характер. Процеси функціонування автотранспортного сектору економіки та формування ринку автотранспортних послуг для підвищення їх ефективності потребують державного регулювання.

Важливою характеристикою підприємств з позицій перспективності їх розвитку, є інвестиційна привабливість, яка базується на відповідності можливостей ресурсного потенціалу підприємств вимогам інвесторів. Інвестиційну привабливість підприємства для інвестора формують показники його фінансово-економічного стану, аналіз яких дозволяє визначити позицію конкретного автотранспортного підприємства, дає змогу більш об'єктивно оцінити його стан і можливості підвищення конкурентоспроможності в бізнес-середовищі галузі, та прийняти інвестору управлінське рішення щодо доцільності інвестування.

Автором для репрезентативної вибірки автотранспортних підприємств були визначені інтегральні показники інвестиційної привабливості автотранспортних підприємств як в цілому, так і в розрізі п'яти функціональних груп показників фінансового стану (оцінка майнового стану, ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності), які всебічно характеризують інвестиційну привабливість підприємств (табл. 1):

Таблиця 1 - Інтегральні показники інвестиційної привабливості автотранспортних підприємств

Інтегральні показники	Позначення	Ваг. коеф.	АТП11263	ЗахідУкрГранс	АТП0904	Автобаза1	Рapid	САТП1404	СпецАвтоБаза	УкрМех№11	АгроспецГранс	АТП13541
Оцінка майнового стану	$I_{м.ст}$	0,2	0,42	0,57	0,49	0,42	0,54	0,43	0,36	0,40	0,43	0,68
Оцінка ліквідності	$I_{лік}$	0,25	1,53	6,24	1,99	0,42	1,18	0,63	1,60	4,27	1,38	0,07
Оцінка фінансової стійкості	$I_{ф.ст}$	0,3	11,38	2,13	1,54	0,39	0,44	2,92	0,39	4,56	0,69	0,00
Оцінка ділової активності	$I_{д.акт}$	0,05	6,78	9,05	9,02	23,65	9,41	4,83	90,99	5,36	3,81	21,96
Загальна оцінка рентабельності	$I_{рент}$	0,2	0,02	0,28	0,01	0,15	0,03	0,00	0,00	0,03	0,04	0,04
Узагальнюючий інтегральний показник інвестиційної привабливості			4,22	2,82	1,51	1,52	1,01	1,36	5,14	2,79	0,84	1,26

Враховуючи доцільність формування п'яти функціональних блоків показників ідентифікації фінансового стану автотранспортного підприємства, визначено узагальнюючий інтегральний показник інвестиційної привабливості з урахуванням вагових коефіцієнтів, що характеризують ступінь внеску кожної групи показників в інтегральний показник інвестиційної привабливості підприємства та інтегральні показники кожної із п'яти груп показників. За результатами розрахунків інтегральних показників, враховуючи думку експертів, в залежності від отриманих балів, проведено оцінювання інвестиційної привабливості автотранспортних підприємств та визначено їх рейтинг (табл. 2).

Таблиця 2 - Рейтинг автотранспортних підприємств за інтегральними показниками інвестиційної привабливості

Інтегральні середні показники	Позначення	Ваг. коеф.	АТП11263	ЗахідУкрГранс	АТП0904	Автобаза1	Рapid	САТП1404	СпецАвтоБаза	УкрМех№11	АгроспецГранс	АТП13541
Оцінка майнового стану	$I_{м.ст}$	0,2	0	1	0	0	1	0	-1	-1	0	1
Оцінка ліквідності	$I_{лік}$	0,25	1	1	1	-1	0	-1	1	1	1	-1
Оцінка фінансової стійкості	$I_{ф.ст}$	0,3	1	1	0	-1	-1	1	-1	1	-1	-1
Оцінка ділової активності	$I_{д.акт}$	0,05	0	0	0	1	0	-1	1	0	-1	1
Оцінка рентабельності	$K_{рент}$	0,15	-1	1	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1
Загальна кількість балів			0,4	0,9	0,1	-0,5	-0,25	-0,15	-0,4	0,2	-0,25	-0,45
Рейтинг автотранспортного підприємства			G	P	N	B-	B	N-	B-	N	B	B-

В процесі дослідження бізнес-середовища, в якому працює автотранспортне підприємство, було виділено три його види: зовнішнє середовище (макросередовище), внутрішнє середовище (мікросередовище) та мезосередовище (конкурентне середовище). При цьому, кожне середовище має свої чинники впливу на діяльність підприємства.

Формування інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств здійснюється на основі врахування принципів, класифікацію яких автором уточнено. Так, на відміну від уже існуючих, виділено три групи: базові принципи, загальні для всіх суб'єктів економічної системи (принципи науковості, комплексності, системності, економічної обґрунтованості, узгодженості, об'єктивності, розвитку, реалізованості); специфічні принципи, які враховують організаційно-економічні умови здійснення інвестиційної діяльності (принципи інноваційності, синергізму, відповідності, збалансованості джерел інвестицій, відповідальності, адаптивності, екологічності, маневреності); та принципи економічної доцільності (ефективності, окупності, прибутковості, мінімізації ризику, посилення конкурентоспроможності).

На основі об'єднання всіх складових теоретичного та науково-методичного забезпечення формування інвестиційної стратегії автотранспортного підприємства побудовано концептуальну модель формування інвестиційної стратегії, яка об'єднує всі необхідні елементи теоретичного підґрунтя (мету, об'єкт, предмет, наукову платформу, принципи) та науково-методичного підґрунтя (підходи, методи, критерії); фактори впливу макро-, мезо- та мікрорівня, етапи, складові для визначення типу стратегії підприємства (рис.1).

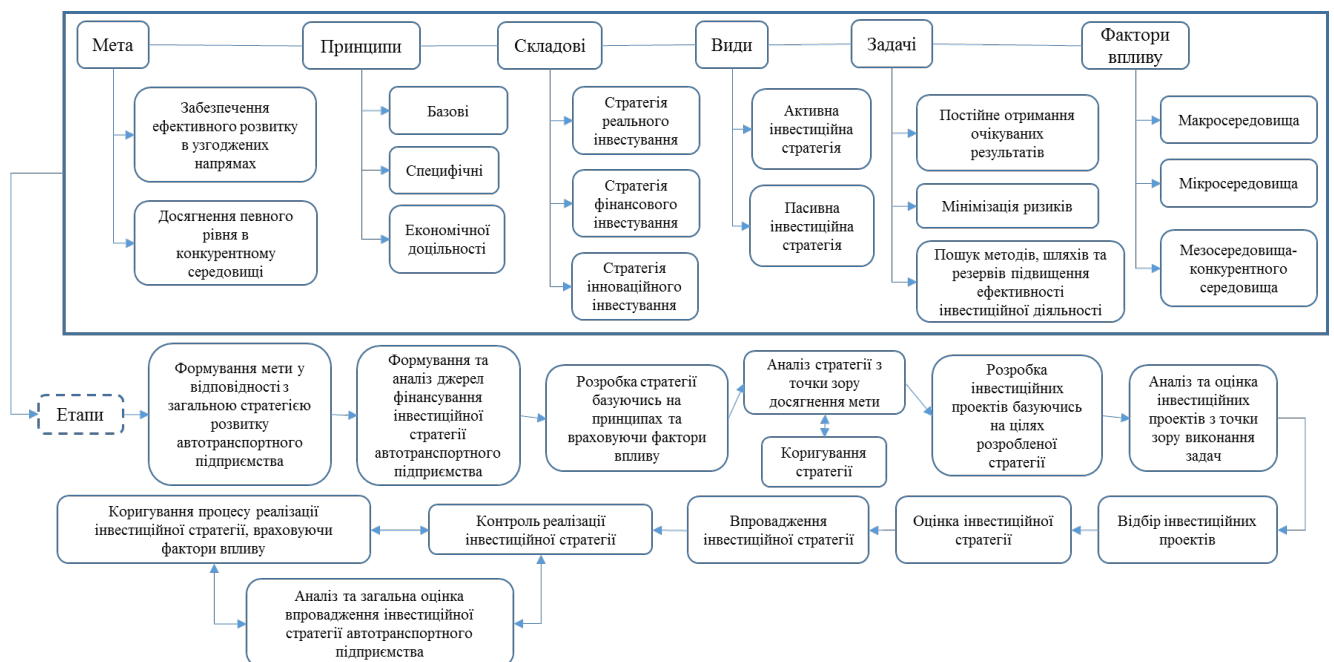
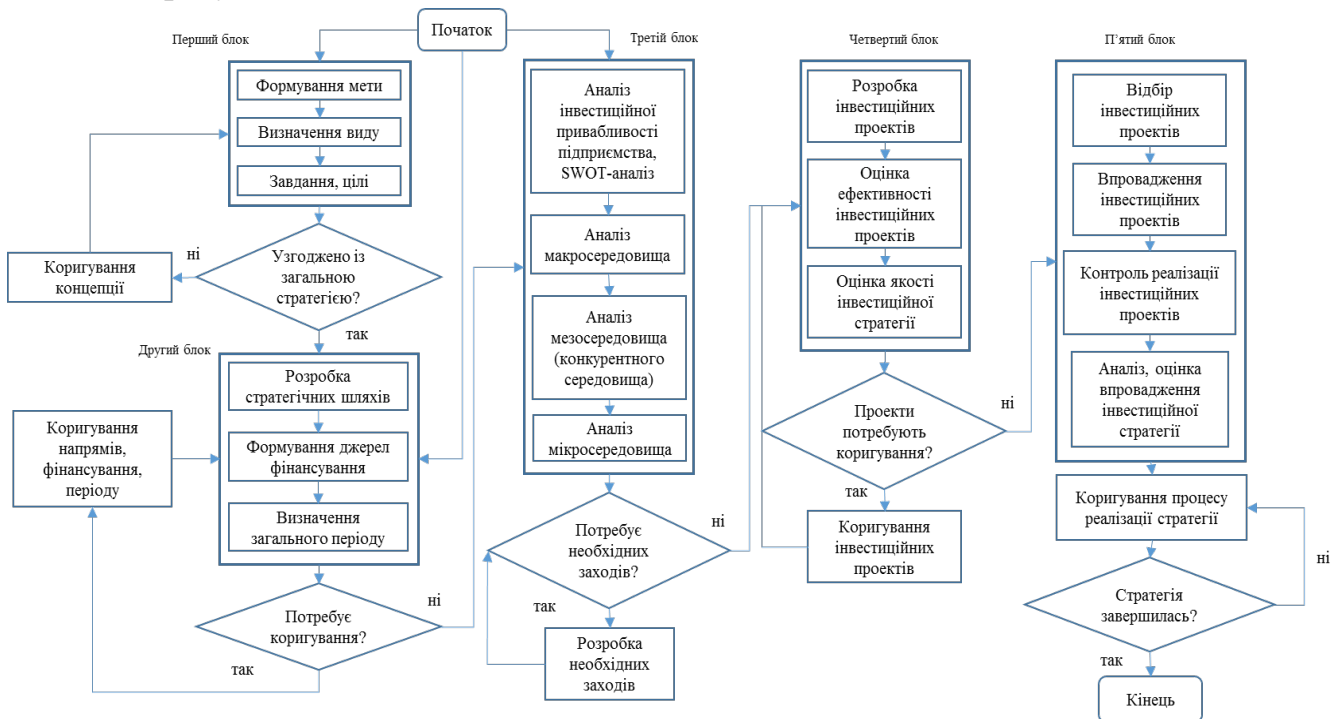

Рисунок 1 - Концептуальна модель формування інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств

У третьому розділі «**Формування та оцінювання інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств в конкурентному середовищі**» представлено методичні рекомендації щодо формування інвестиційної стратегії автотранспортного підприємства, запропоновано науково-практичний підхід до оцінювання інвестиційної стратегії, а також приведені результати їх апробації.

Для реалізації науково-методичного підходу до формування інвестиційної стратегії на практиці в роботі запропоновано алгоритм її побудови для автотранспортного підприємства, що складається з 5 блоків (рис.2), в яких можливе послідовно-паралельне виконання певних етапів. Зазначимо, що реалізація інвестиційної стратегії під впливом дії факторів бізнес-середовища може суттєво змінюватись, через призму цих факторів відбувається уточнення, адаптація, оцінювання, коригування процесу її реалізації. Цикл повторюється до отримання позитивних результатів.

Рисунк 2 - Алгоритм формування інвестиційної стратегії автотранспортного підприємства

На основі проведених досліджень та узагальнення існуючих підходів до оцінювання стратегії запропоновано ввести поняття «якість інвестиційної стратегії» як оціночної характеристики інвестиційної стратегії, яка залежить від певних параметрів: ефективності, рівня ризику, а також впливу факторів бізнес-середовища; кожен з показників якої має інтегральне походження, тобто залежність від відповідних одиничних параметрів.

Для оцінювання інвестиційної стратегії автотранспортного підприємства запропоновано інтегральний показник якості інвестиційної стратегії (Q_s),

представлений у вигляді функції, залежної від параметрів: ефективності (Es), ризику (Rs), коефіцієнтів впливу макросередовища (a), мікросередовища (b) та мезосередовища (c):

$$Qs = f(Es, Rs, a, b, c) \quad (1)$$

В роботі запропоновані методи розрахунку параметрів якості інвестиційної стратегії: ефективність, рівень ризику, коефіцієнти впливу макро-, мікро та мезосередовища, що дозволяє підвищити об'єктивність оцінювання інвестиційної стратегії. На основі проведених розрахунків побудовано тривимірну модель якості інвестиційної стратегії в залежності від її ефективності, впливу ризику з кроком дискретності 0.05 та: $a=b=c=1$ (рис.3).

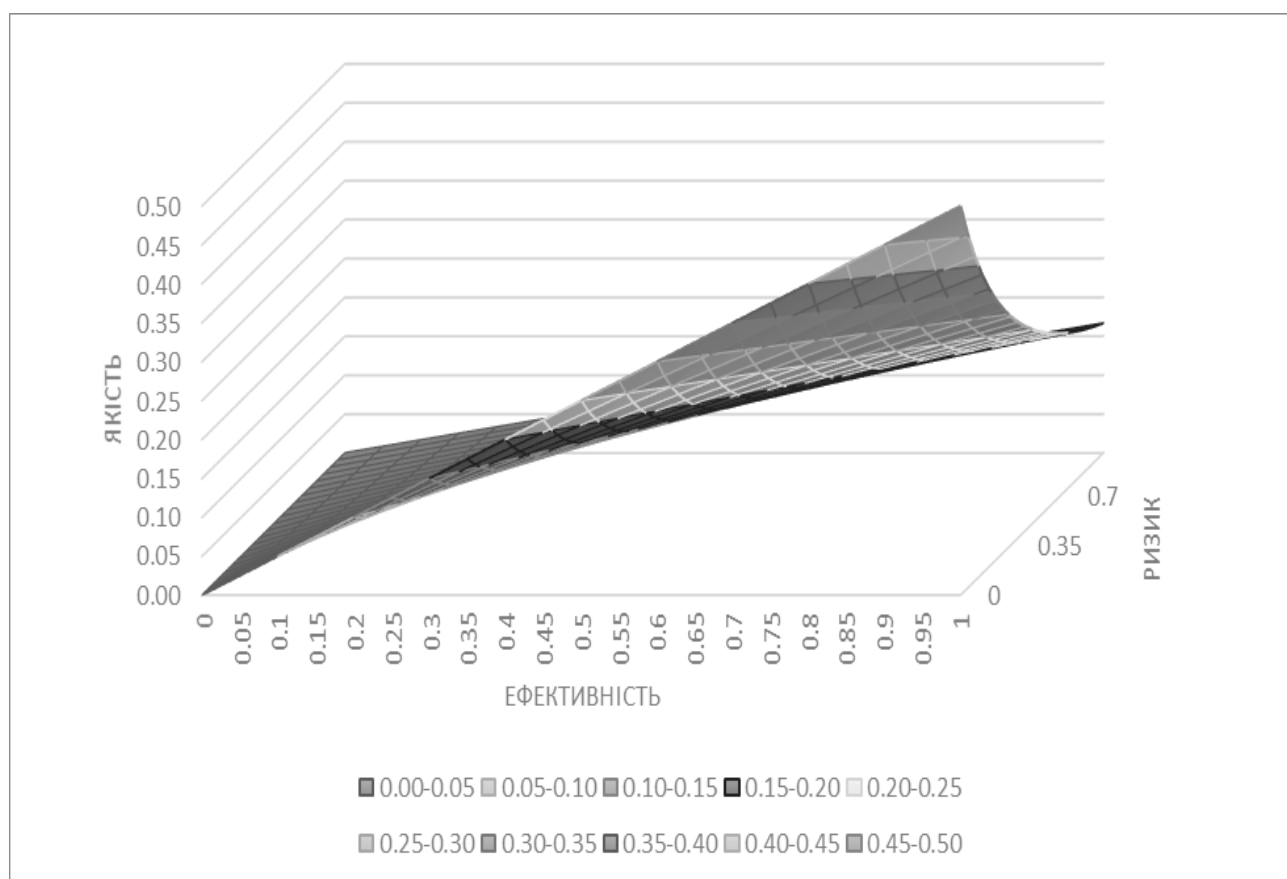

Рисунок 3 - Тривимірна модель оцінювання інвестиційної стратегії

При наявності певних вхідних даних (бюджет інвестиційної стратегії та відповідні інвестиційні проекти під цей бюджет) одночасно можуть розраховуватись показники ефективності для кожного проекту, ймовірність отримання певних результатів, коефіцієнти впливу. Інвестиційна стратегія може бути ефективною, але мати дуже високий ризик, або мати суттєвий вплив факторів макро-, мікро- та мезосередовища (конкурентного середовища), що може унеможливити її впровадження.

Апробація запропонованого методичного підходу до оцінювання інвестиційної стратегії здійснювалась на чотирьох автотранспортних підприємствах

(ПАТ Транспортно-експедиційний комбінат, ЗахідУкрТранс, ПАТ «Київська виробнича компанія РАПД», ПАТ «Спецавтобаза», ПАТ «Агроспецтранссервіс»), яким були запропоновані варіанти розробки трьох інвестиційних проектів. Перший варіант передбачав максимальне оновлення автопарку з втіленням новітніх технологій, другий - впровадження нових послуг з побудовою додаткових підрозділів та придбанням необхідного устаткування, третій поєднав обидва варіанта. Інтегральні показники якості інвестиційної стратегії для автотранспортних підприємств по кожному варіанту інвестицій представлено в таблиці 3.

Таблиця 3 - Інтегральні показники якості інвестиційної стратегії для автотранспортних підприємств по кожному варіанту інвестицій.

Автотранспортні підприємства	Варіант 1						Варіант 2						Варіант 3					
	Es	Rs	a	b	c	Qs	Es	Rs	a	b	c	Qs	Es	Rs	a	b	c	Qs
ПАТ ТЕК ЗахідУкрТранс	0.30	0.13	0.66	0.90	0.71	0.19	0.43	0.11	0.66	0.90	0.71	0.29	0.58	0.09	0.66	0.90	0.71	0.40
ПАТ КВК Рапід	0.40	0.14	0.74	0.92	0.66	0.26	0.63	0.16	0.74	0.92	0.66	0.40	0.53	0.13	0.74	0.92	0.66	0.35
ПАТ "Спецавтобаза"	0.33	0.11	0.66	0.78	0.77	0.21	0.73	0.13	0.66	0.78	0.77	0.46	0.68	0.11	0.66	0.78	0.77	0.44
ПАТ "Агроспецтранссервіс"	0.35	0.12	0.63	0.84	0.80	0.23	0.35	0.09	0.63	0.84	0.80	0.24	0.33	0.09	0.63	0.84	0.80	0.23

Найвищу якість інвестиційної стратегії має ПАТ «Спецавтобаза» (0.46) по другому варіанту інвестицій, при використанні першого варіанту якість інвестиційної стратегії буде найнижчою, тобто для даного автотранспортного підприємства другий варіант буде більш привабливим.

Таким чином, розроблені науково-методичні положення та практичні рекомендації щодо формування та оцінювання інвестиційної стратегії автотранспортного підприємства дозволяють обґрунтовано визначати пріоритетні напрями інвестування, які забезпечать підвищення конкурентоспроможності автотранспортного підприємства та стійку позицію на ринку транспортних послуг.

ВИСНОВКИ

В дисертаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення і вирішено актуальне економічне завдання щодо вдосконалення теоретичних і методичних засад формування і оцінювання інвестиційної стратегії автотранспортного підприємства в конкурентному середовищі та розроблення методичних та практичних рекомендацій щодо їх реалізації. Отримані науково-практичні результати свідчать про досягнення мети, виконання поставлених задач та дозволяють сформулювати такі основні висновки:

1. Узагальнення підходів до визначення сутності категорії «інвестиційна стратегія» дозволило уточнити зміст цієї дефініції та виокремити основні характеристики цієї категорії. Так, інвестиційна стратегія являє собою складову загальної стратегії розвитку автотранспортного підприємства та має відповідну, узгоджену концепцію, яка будується на визначених цілях, напрямках, джерелах інвестування та моделює перспективну адаптивну інвестиційну позицію.

2. Проведені дослідження показали, що сучасні методичні підходи до формування інвестиційної стратегії мають ряд недоліків, до яких можна віднести: слабе поєднання теоретичних засад з практичними рекомендаціями по реалізації інвестиційної стратегії на підприємствах, недостатнє висвітлення концепції інвестиційної стратегії, що передбачає не тільки теоретичне трактування, а й поступово-паралельний реальний процес взаємодії інвесторів та власників підприємств, підпорядкований відповідним правилам та загальній стратегії розвитку підприємства. Це дозволило запропонувати авторський підхід до науково-методичного забезпечення процесу формування інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств в конкурентному середовищі, обґрунтувати принципи її побудови та удосконалити їх класифікацію.

3. На інвестиційну діяльність автотранспортних підприємств впливають різноманітні фактори бізнес-середовища, що відображаються в показниках інвестиційної привабливості, які є передумовою розробки інвестиційної стратегії, підприємства повинні прогнозувати та враховувати дію всіх цих факторів при формуванні інвестиційної стратегії. Систематизація бізнес-середовища та виокремлення факторів впливу на інвестиційну діяльність автотранспортного підприємств дозволило побудувати концептуальну модель формування інвестиційної стратегії автотранспортного підприємства. При формуванні інвестиційної стратегії підприємству слід передбачати ступінь ризику інвестиційних проектів та здійснювати аналіз сучасного стану державного регулювання в сфері інвестиційної діяльності транспорту.

4. Проведено систематизацію цілей інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств з урахуванням їх ієрархії, аналіз зовнішнього та внутрішнього інвестиційних середовищ та запропонована послідовність побудови інвестиційної стратегії автотранспортного підприємства, яка базується на комплексному системному підході, враховує всі компоненти організаційного процесу розробки стратегії та специфіку діяльності підприємств в конкурентному середовищі.

5. Сформовано науково-практичний підхід до оцінювання інвестиційної стратегії автотранспортного підприємства та введено авторське визначення поняття якості інвестиційної стратегії як оціночної характеристики інвестиційної стратегії, яка залежить від певних параметрів: ефективності, рівня ризику, а також впливу факторів макро-, мікро- та мезосередовища; кожен з показників якої має інтегральне походження, тобто залежність від відповідних одиничних параметрів;

6. На основі аналізу існуючих методів оцінювання інвестиційної стратегії автотранспортного підприємства запропоновано інтегральний показник оцінки якості інвестиційної стратегії, що дозволяє побудову 3-d моделі для візуалізації та моделювання, використовуючи різні значення параметрів. Крім того, окремо

розроблені методи розрахунку параметрів якості інвестиційної стратегії: ефективність E_s , ступінь ризику R_s , коефіцієнти a , b , c впливу макро-, мікро та мезосередовища - конкурентного середовища на якість інвестиційної стратегії. Це дозволяє в повній мірі об'єктивно оцінювати якість інвестиційної стратегії.

7. Розроблено методичні рекомендації щодо формування інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств та запропоновані конкретні етапи її формування та реалізації. Апробація запропонованих положень на чотирьох автотранспортних підприємствах підтвердила достовірність результатів дослідження, практичне використання яких дозволить підприємствам забезпечувати якісне формування та успішну реалізацію інвестиційної стратегії.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у виданнях іноземних держав:

1. Гайдай Г.Г. Особливості оцінювання конкурентоспроможності автотранспортних підприємств у ході формування інвестиційної стратегії. *Systemy i środki transportusamochodowego. Wybrane zagadnienia. Efektywność i bezpieczeństwo. Monografia Nr. 15. Seria: Transport. Rzeszow. 2018. P.15-22.*

2. Гайдай Г.Г. Оцінювання ефективності інвестиційної стратегії автотранспортного підприємства в конкурентному середовищі. *ZESZYTY NAUKOWE WYŻSZEJ SZKOŁY TECHNICZNEJ W KATOWICACH NR 12 Zeszyty Naukowe nr 12 Rok wydania: 2020 - P. 235-244.*

Статті у наукових фахових виданнях України:

3. Гайдай Г.Г. Сутність та значення інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств в конкурентному середовищі. *Інвестиції: практика та досвід. Науково-практичний журнал. №23. К., 2010. С.25-27*

4. Гайдай Г.Г. Методичні підходи до формування та оцінки інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств в конкурентному середовищі. *Вісник національного транспортного університету. Частина 1. Науково-технічний збірник №21. К., 2010. С.271-274.*

5. Гайдай Г.Г. Оцінка інвестиційної діяльності автотранспортних підприємств Миколаївської області. *Вісник Національного транспортного університету. Частина 1. Науково-технічний збірник №24. К., 2011. С.211-215.*

6. Гайдай Г.Г. Мінімізація ризику при реалізації інвестиційної стратегії як фактор економічної привабливості автотранспортних підприємств. *Культура народів причерномор'я. Научний журнал. Проблемы материальной культуры. Экономические науки. №234. Сімферополь. 2012. .С. 25-27.*

7. Гайдай Г.Г. Модель розробки інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств. *Управління проектами, системний аналіз і логістика. Науковий журнал. №9*. К., 2012. С.273-276.

8. Гайдай Г.Г. Мінімізація ризику при реалізації інвестиційної стратегії автотранспортного підприємства. *Стратегія розвитку України (Економіка, соціологія, право): Науковий журнал. №3*. К: НАУ. 2012. С. 47-50.

9. Гайдай Г.Г. Вітчизняний та зарубіжний досвід країн в розробці інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств. *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Частина 1. Збірник наукових праць Луцького національного технічного університету №9 (33)*. Луцьк. 2012. С.182-190.

10. Козак Л.С., Пересада Т.М., Гайдай Г.Г. Інвестування автомобільного транспорту України за участю міжнародних фінансових установ. *Вісник Національного транспортного університету. Частина 1. Науково-технічний збірник №26*. К., 2012. С. 383-388. (Особистий внесок автора: визначено кардинальні заходи по залученню іноземних інвесторів).

11. Козак Л.С., Гайдай Г.Г. Інвестиційна політика як засіб реалізації інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств. *Управління проектами, системний аналіз і логістика. Науковий журнал. №10*. К., 2012. С. 495-500. (Особистий внесок автора: обґрунтовані характерні риси інвестиційної політики автотранспортних підприємств та особливості реалізації інвестиційної стратегії).

12. Гайдай Г.Г. Механізм формування інвестиційної стратегії АТП в умовах ринкової економіки. *Управління проектами, системний аналіз і логістика. Науковий журнал. №13*. К., 2014. С 261-271.

13. Гайдай Г.Г. Особливості застосування статистичного імітаційного моделювання при оцінці ефективності інвестиційних проектів автотранспортних підприємств. *Управління проектами, системний аналіз і логістика. Науковий журнал. №14*. К., 2014. С18-27.

14. Гайдай Г.Г. Вплив іноземних інвестицій на економічний розвиток України. *Вісник національного транспортного університету. Науково-технічний збірник Серія: «Економічні науки» №3(36)*. К., 2016. С.27-32.

15. Гайдай Г.Г. Інвестиційний потенціал як основа формування комплексу стратегічних інвестиційних рішень. *Економіка та управління на транспорті. Науковий журнал. № 6*. К., 2018. С. 106-112.

16. Гайдай Г.Г. Інвестиційний портфель як важлива складова інвестиційної стратегії. *Вісник Національного транспортного університету. Серія «Економічні науки». Науково-технічний збірник №2*. К., 2019. С.48-55.

17. Гайдай Г.Г. Особливості оцінювання інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств. *Економіка та суспільство. № 31* 2021. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/695> .

Опубліковані праці апробаційного характеру:

18. Козак Л.С., Гайдай Г.Г. Основні етапи розробки інвестиційної стратегії автотранспортного підприємства. *LXVII наукова конференція професорсько-викладацького складу аспірантів, студентів та співробітників відокремлених структурних підрозділів Національного транспортного університету*. Київ, НТУ, 2011. С. 264. (Особистий внесок автора: визначено особливості основних етапів розробки інвестиційної стратегії автотранспортного підприємства).
19. Гайдай Г.Г. Фінансове забезпечення інвестиційної стратегії. *Стратегічні вектори розвитку регіональної економіки в умовах протидії викликам глобалізації*: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів та студентів (м. Сімферополь, 1-2 березня 2011 року). Сімферополь: ПП «Підприємство Фенікс», 2011. С.97-99.
20. Гайдай Г.Г. Типи і види інвестиційних стратегій АТП. *LXVIII Наукова конференція професорсько-викладацького складу, аспірантів, студентів та співробітників відокремлених структурних підрозділів університету*. Київ, НТУ. 2012. С.309.
21. Гайдай Г.Г. Аналіз співвідношення ринкових і державних чинників і підходів до розробки інвестиційної стратегії транспортних підприємств. *Сучасні кризові явища в економіці і проблеми облікового, контрольного і аналітичного забезпечення управління підприємством*: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції: (м. Луцьк, 25 травня 2012 року). Луцьк: Луцький національний технічний університет, 2012. С.40-43.
22. Гайдай Г.Г. Визначення засад інвестиційної діяльності в Україні. *LXIX наукова конференція професорсько-викладацького складу, аспірантів, студентів та співробітників відокремлених структурних підрозділів Національного транспортного університету*. Київ, НТУ, 2013. С. 343.
23. Гайдай Г.Г., Стрельченко Н.М. Особливості інвестиційної стратегії транспортного підприємства. *Сучасні проблеми інвестиційної діяльності в Україні*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Частина 1 (м. Київ, 18 – 19 січня 2013 року): Київ, Київський економічний науковий центр. 2013. С.111-113. (Особистий внесок автора: визначено особливості інвестиційної стратегії транспортного підприємства).
24. Гайдай Г.Г. Управління ризиками при формуванні інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств. *Ринок послуг комплексних транспортних систем та прикладні проблеми логістики*: матеріали 15-ї міжнародної науково-практичної конференції: (м. Київ, 15 жовтня 2013 року). Київ, Міністерство інфраструктури України, 2013. С.80-81.
25. Козак Л.С., Гайдай Г.Г. Методи оцінки інвестиційної привабливості автотранспортних підприємств. *LXX наукова конференція професорсько-*

викладацького складу аспірантів, студентів та співробітників відокремлених структурних підрозділів Національного транспортного університету. Київ, НТУ, 2014. С. 325. (Особистий внесок автора: обґрунтовано важливість оцінки інвестиційної привабливості автотранспортних підприємств при формуванні інвестиційної стратегії).

26. Гайдай Г.Г. Способи зниження комерційного ризику для інвестора в конкурентному середовищі. *LXXI наукова конференція професорсько-викладацького складу аспірантів, студентів та співробітників відокремлених структурних підрозділів Національного транспортного університету*. Київ, НТУ, 2015. С. 369-370.

27. Гайдай Г.Г. Процес просторової оптимізації портфеля реальних інвестицій. *LXXII наукова конференція професорсько-викладацького складу, аспірантів, студентів та співробітників відокремлених структурних підрозділів Національного транспортного університету*. Київ, НТУ, 2016. С. 333.

28. Гайдай Г.Г. Основні аспекти оцінки розробленої інвестиційної стратегії. *LXXIII наукова конференція професорсько-викладацького складу, аспірантів, студентів та співробітників відокремлених структурних підрозділів Національного транспортного університету: тези доповіді*. Київ, НТУ, 2017. С. 358.

29. Гайдай Г.Г. Проблематика залучення інвестицій в автотранспортні підприємства для підвищення їх конкурентоспроможності. *LXXIV наукова конференція професорсько-викладацького складу аспірантів, студентів та співробітників відокремлених структурних підрозділів Національного транспортного університету*. Київ, НТУ, 2018. С. 378-379.

30. Гайдай Г.Г. Удосконалення управління інвестиційною діяльністю автотранспортних підприємств. *LXXV наукова конференція професорсько-викладацького складу аспірантів, студентів та співробітників відокремлених структурних підрозділів Національного транспортного університету*. Київ, НТУ, 2019. С. 397.

31. Гайдай Г.Г. Ризики при формуванні інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств. *Актуальні проблеми сучасних наук: матеріали 15-ї міжнародної науково-практичної конференції*. Випуск 5. Економічні науки (м. Перемишль 7-15 червня 2019 р). Перемишль: Наука і дослідження, 2019. С. 72-75.

32. Шкробот В. Б., Гайдай Г. Г. Інвестиційна привабливість транспортних підприємств: методика оцінки, фактори та чинники впливу. *Підприємництво в умовах кризи COVID-19 – урок на майбутнє*. Матеріали Міжнародної наукової конференції. Секція 4. Пандемія COVID-19: криза чи нові можливості розвитку (Електронне наукове видання), 19 березня 2021р. Київ: НТУ, 2021. С. 91-93.

(Особистий внесок автора: визначено методика оцінки інвестиційної привабливості транспортних підприємств)

[URL:https://drive.google.com/file/d/1Rqmlvq3BL4DL2XWKAiwIOS_K_Pw0NevT/view](https://drive.google.com/file/d/1Rqmlvq3BL4DL2XWKAiwIOS_K_Pw0NevT/view)

33. Гайдай Г.Г. Процес формування фінансового забезпечення інвестиційної стратегії. *LXXVIII наукова конференція професорсько-викладацького складу аспірантів, студентів та співробітників відокремлених структурних підрозділів університету*. Київ, НТУ, 2021. С. 472

АНОТАЦІЯ

Гайдай Г.Г. Формування інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств в конкурентному середовищі. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – Національний транспортний університет, Міністерство освіти і науки України, Київ, 2021.

Дисертаційна робота присвячена поглибленню теоретичних засад та розробці методичних і практичних рекомендацій щодо формування інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств в конкурентному середовищі для забезпечення їх стійкого розвитку.

Досліджено економічну сутність інвестиційної стратегії підприємства, її значення в конкурентному середовищі та удосконалено понятійно-категоріальний апарат. Систематизовано основні види інвестиційних стратегій автотранспортних підприємств. Проаналізовано зарубіжний досвід реалізації державної інвестиційної політики та виділено можливості його адаптації до умов вітчизняних підприємств. Проведено аналіз сучасного стану, тенденцій розвитку автотранспортних підприємств та їх інвестиційної привабливості. Досліджено роль державного регулювання інвестиційної діяльності у активізації інвестиційних процесів на автотранспортних підприємствах. Узагальнено науково-методичні положення формування інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств в конкурентному середовищі. Запропоновано концептуальну модель формування інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств, сформовані етапи її побудови. Удосконалено методичний інструментарій оцінювання інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств на основі інтегрального показника оцінки якості інвестиційної стратегії автотранспортного підприємства з урахуванням ефективності інвестиційної стратегії, ступеню ризику, а також факторів впливу макро-, мікро-, мезо- (конкурентного) середовищ з використанням тривимірної моделі якості інвестиційної стратегії.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційна стратегія, автотранспортне підприємство, конкурентне середовище, модель формування інвестиційної стратегії.

АННОТАЦИЯ

Гайдай А.Г. Формирование инвестиционной стратегии автотранспортных предприятий в конкурентной среде. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.04 – экономика и управление предприятиями (по видам экономической деятельности). – Национальный транспортный университет, Министерство образования и науки Украины, Киев, 2021.

Диссертация посвящена углублению теоретических основ и разработке методических и практических рекомендаций по формированию инвестиционной стратегии автотранспортных предприятий в конкурентной среде для обеспечения их стойкого развития.

Исследована экономическая сущность инвестиционной стратегии предприятия, ее значение в конкурентной среде и усовершенствован понятийно-категориальный аппарат. Систематизированы основные виды инвестиционных стратегий автотранспортных предприятий. Проанализирован зарубежный опыт реализации государственной инвестиционной политики и выделены возможности его адаптации к условиям отечественных предприятий. Проведен анализ современного состояния, тенденций развития автотранспортных предприятий и их инвестиционной привлекательности. Исследована роль государственного регулирования инвестиционной деятельности в активизации инвестиционных процессов на автотранспортных предприятиях. Обобщены научно-методические положения формирования инвестиционной стратегии автотранспортных предприятий в конкурентной среде. Предложена концептуальная модель формирования инвестиционной стратегии автотранспортных предприятий, сформированы этапы ее построения. Усовершенствован методический инструментарий оценки инвестиционной стратегии автотранспортных предприятий на основе интегрального показателя оценки качества инвестиционной стратегии автотранспортного предприятия с учетом эффективности инвестиционной стратегии, степени риска, а также факторов влияния макро-, микро-, мезо- (конкурентной) сред с использованием трехмерной модели качества инвестиционной стратегии.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная деятельность, инвестиционная стратегия, автотранспортное предприятие, конкурентная среда, модель формирования инвестиционной стратегии.

ABSTRACT

Haidai H. H. Formation of the investment strategy of motor transport enterprises in a competitive environment. – Manuscript.

The dissertation on competition of a scientific degree of the candidate of economic sciences on a specialty 08.00.04 - economics and management of enterprises (by types of economic activities). - National Transport University, Ministry of Education and Science of Ukraine, Kyiv, 2021.

The dissertation is devoted to the deepening of theoretical principles and development of methodical and practical recommendations for the investment strategy formation of motor transport enterprises in a competitive environment to ensure their sustainable development.

The economic essence of the enterprise investment strategy and its importance in the competitive environment are studied and the conceptual and categorical apparatus is improved. The main characteristics of this category are singled out taking into account the specifics of transport industry enterprises' activity and the following interpretation of the concept "the investment strategy of motor transport enterprise" is proposed: as detailed by directions and terms, reasonable long-term adapted investment plan of the motor transport enterprise which defines the purposes, directions, forms; optimizes the structure of investment resources; evaluates and implements investment opportunities and models a promising investment position, providing the most effective ways to achieve it in a competitive environment. The classification of the investment strategies has been systematized and supplemented, taking into account such a feature as "volumes and sources of investment financing", within which its following types should be distinguished: aggressive financing; moderate financing and conservative financing. The foreign experience of the state investment policy realization is analyzed and the possibilities of its adaptation to the conditions of domestic enterprises are singled out. The analysis of the current state, development trends of motor transport enterprises and their investment attractiveness are carried out. The role of the state regulation of investment activity in intensification of the investment processes at motor transport enterprises is investigated. The scientific and methodological provisions of the investment strategy formation of motor transport enterprises in a competitive environment are generalized. The conceptual model of the investment strategy formation of motor transport enterprises which unites all necessary elements of a theoretical basis (purpose, object, subject, scientific platform, principles) and a scientific and methodical basis (approaches, methods, criteria) and the influence factors of macro-, meso- and micro-levels, stages, components for determining the type of the enterprise strategy are offered. The methodological tools for evaluating the motor transport enterprises' investment strategy on the basis of an integrated indicator of assessing the quality of the motor transport enterprise's investment strategy considering the effectiveness of the investment strategy, the degree of risk, as well as the factors of influence of macro-, micro-, meso- (competitive) environments using a three-dimensional model of the investment strategy quality are improved.

Key words: investments, investment activity, investment strategy, motor transport enterprise, competitive environment, model of the investment strategy formation.